

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Jesensko gnojenje zimskih setev z dušcem. — Koliko mleka dajejo razne pasme goveda na Štajerskem. — Zakaj dobivamo tako malo mleka? — Brananje in gnojenje travnikov. — Ustanovitev kmetijskih komor na Bavarskem. — Perutninarški list: Perutninarstvo na kmetih. — Sadni sejem v Gradcu. — Zborovanje podružnic — Iz podružnic. — Uradno: Tržna poročila. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznaniila.

Z ozirom na to, da se že dalje časa ponatiskujejo članki iz „Gospodarskega Glasnika“ in „Zadruga“ brez našega izrecnega dovoljenja in brez navedenega vira, je podpisano uredništvo prisiljeno izjaviti, da je ponatis katerega koli članka dovoljen le, če se navede vir.

Uredništvo.

Jesensko gnojenje zimskih setev z dušcem.

Sedaj je v kmetijskih slojih splošno razširjen nek letak, ki pozivlja kmete, naj gnojijo zimske setve z žveplenokislom amonijakom. Ob tej priliki pa je zelo umestno izšel v zadnji številki hannoverskega kmetijskega in logarskega lista članek, ki bo obvaroval kmete škode. V tem članku se piše o jesenskem gnojenju zimskih setev z dušcem zelo primerno: „Vse vrste žit zahtevajo pred vsem dušec in v čilskem solitru imamo duščevo gnojilo, ki žitu posebno godi. A v zelo redkih slučajih bi bilo primerno jesensko gnojenje zimskih setvin s čilskim solitrom. Le na zelo slabi ali popolnoma izpiti zemlji bi priporočali rabiti čilskisoliter v zelo malih množinah (25 funtov na oral), drugače se zadovoljuje žito z ono množino dušca, ki jo najde v zemlji in ki za prvi razvoj tudi navadno zadošča. Saj je čilski soliter vendar spomladno gnojilo, ki ga zemlja hitro posne in ki torej žitu ravno v oni dobi, ko je najbolj sprejemljivo, to je v spomladi, za rast najbolj koristi. Če se tam na setev poseje, je zelo primeren; raztrosi pa se ali neposredno pred ali v začetku vegetacije.“

Nasprotno pa imenovani letak izhaja od nazora, da je jesen najboljši čas za gnojenje z dušcem, saj se glasi v njem dobesedno: „Kmetovavec se pri jesenskem gnojenju z dušcem boji, da bo velika večina dragega dušca v jeseni in med zimo padla v globino in se na ta način izgubila. Ta strah v resnici ni popolnoma neopravičen, kajti znano je, da lahko ravno čilski soliter iz brazde prodre v globino, ker ga zemlja ne drži. Iz tega vzroka soliter ni primeren za jesensko gnojenje, posebno na lahki zemlji kjer je jesensko gnojenje setvin najbolj potrebno, se čilski soliter ne sme rabiti. Tukaj

je žvepleno kisl amonijak primerno in zanesljivo duščevo gnojilo, ker ga zemlja drži in se iz nje ne izpere.“

Kar zadeva zadnjo trditev, lahko njeno pravilnost, ali bolje rečeno, „nepravilnost“ najboljšo dokažemo z izvajanjem znanega belgiškega agronoma profesorja dr. Smet-sa. Ta pravi o tej stvari: „Trditev, da drži zemlja žvepleno kisl amonijak, nasprotno od čilskega solitra, v sebi, je le na popirju pravilna; v praksi je stvar popolnoma drugačna. Žveplenokisl amonijak se mora namreč, če hoče učinkovati, v zemlji spremeniti v soliter. Dokler se ta sprememba ni zgodila, je amonijak brez vsakega učinka. Kako lahko pa se zgodi, da se ta sprememba izvrši v času, ko še rastlina ni v rasti ali ko je že dorastla. Iz tega se razlagajo večkratni neuspehi z žveplenokislom amonijakom, ki smo ga dali v pozni jeseni ali pa v pozni spomladi.“

Dalje pravi glede učinkovalne vrednosti amonijaka v primeri s solitrom: „Sprememba amonijaka v soliter se nikdar ne izvrši popolnoma, nekaj dušca se vedno izgubi. Na apneni zemlji ali v taki, ki smo jo ravnokar z apnom pognojili, se izgubi posebno mnogo dušca, povprečno se ga v apneni zemlji izgubi cela tretjina. Sploh pa je vrednost salpetrovega dušca in amonijaka v razmerju 100 do 75 ali 4:3. Vrednost amonijakovega dušca je torej povprečno za četrtino manjša, ko čilskega solitra.“

V primeri s temi strokovnjaškimi izvajanjem se pač precej čudno glasi, če zatrjuje omenjeni letak, da je dušec v

amonijaku mnogo cenejši ko v čilskem solitru, v svojem učinku pa enak, mogoče celo boljši ko soliter. O tem pravi nemška kmetijska družba v svojih publikacijah (Arbeiten der deutschen Landwirtschaftsgesellschaft, Heft 129) dobesedno sledeče: „Če hočemo pri kakem žitu z amonijakovim gnojilom doseči povprečno enak pridelek ko s čilskim solitrom, moramo za vsak cent čilskega solitra s 15.5 dušca vzeti cent žveplenokislega amonijaka z 20 odstotki dušca. Torej kmet za 1 cent šveplenokislega amonijaka ne sme več plačati ko za 1 cent čilskega solitra.“

Vresnici pa je sedaj cena čilskega solitra v primeri s ceno žveplenokislega amonijaka zelo nizka, kajti, 100 kg čilskega solitra stane od Hamburga le 21 K 36 v, sto kilogramov žvepleno kislega amonijaka pa 28 K 32 v, torej, za 6 K 96 v več.

Na vsak način pa dajejo te številke misliti in opozarjajo kmetovavce, naj bodo pri naročevanju in nakupovanju previdni. J—n.

Koliko mleka dajejo razne pasme goveda na Štajerskem.

(Napisal A. Gstirner.)

(Konec.)

Pregledi, rezultati.

S tem smo torej končali obravnavanje posameznih štajerskih pasem. Poglejmo si sedaj še dobljene rezultate v obliki tablice. Podatke sem uredil po množini tolšče in izpustil vse pasme, ki niso zastopane z vsaj dvajsetimi kontrolnimi leti.

Štv.	Pasma	Glav	Kontrolnih let	Mleka kg	% tolšče	kg tolšče	Živa teža kg	Maksimum kg mleka	kg tolšče
1.	Algajke×Gornje Inodolke	22	72	2872	à 3.89	= 111.68	555	3781	= 148.64
2.	Montafonke×Meranke	26	46	3077	à 3.625	= 111.55	542	4448	= 162.07
3.	Simentalke	18	50	2945	à 3.70	= 108.96	617	5261	= ?
4.	Gornje Inodolke	13	41	2860	à 3.73	= 106.65	?	3646	= 140.81
5.	Montafonke	295	454	2852	à 3.65	= 104.32	572	5373	= 186.77
6.	Vzhodnještajerski lisci	9	20	2835	à 3.63	= 102.79	?	5052	= 217.24
7.	Algajke	18	70	2615	à 3.91	= 102.21	577	3761	= 147.52
8.	Algajke×Montafonke	17	29	2582	à 3.85	= 99.49	605	4014	= 145.26
9.	Marijadvorke	114	244	2310	à ok. 4.00	= ok. 92.00	603.50	3624	= 145.27
10.	Murodolke	103	174	2294	à 3.96	= 90.89	ok. 550	3887	= 164.12
11.	Adižke	50	87	2433	à 3.68	= 89.47	520	4022	= 158.43
12.	Muricodolke	16	55	2203	à 3.94	= 86.89	517	2976	= 120.34
13.	Pincgavke	149	278	2285	à 3.84	= 85.81	ok. 575	3444	= 151.16
14.	Štajerska domača pasma	43	87	2270	à 3.74	= 84.81	—	3214	= 138.89
15.	Holandke	28	70	2175	à 3.47	= 75.53	—	3198	= 113.25

Mного preprostejšo si lahko naredimo to tablico, če posnamemo na eni strani skupaj vse, kar spada k sivorjavi planinski živini in na drugi strani murodolke

in muricodolke in potem izločimo nezanesljive vzhodnje štajerke in manj važne simentalke in holandke.

Tako dobimo:

Red	Pasma	Glav	Kontrolnih let	Mleka kg	% tolšče	kg tolšče	na 100 kg vrednosti	Živa teža kg
1.	Sivorjava alpska živina	441	799	2791	à 3.71	= 103.54	119—163 kg mleka	571.6
2.	Marijadvorke	114	244	2310	à ok. 4.00	= ok. 92.00	115—?	608.5
3.	Muradolke × Muricodolke	119	229	2272	à 3.95	= 89.74	105—124 "	545
4.	Pincgavke	149	278	2235	à 3.84	= 85.81	100—133.5 "	575
5.	Štajerska domača pasma	43	87	2270	à 3.74	= 84.81	— "	—

Dasi so priobčene številke, če obsegajo tudi stotine slučajev, še vedno premale, da bi se lahko v zanesljivostjo sklepalo o sedanjih molznosti zgore navedenih pasem, vendar se lahko trdi sledeče:

1. Tirolsko predarelske pasme prekašajo štajerske daleč glede množine mleka, skupne množine tolšče in izrabe krme, imajo enako ali vsaj približno enako težo, zato pa je njihovo mleko bolj ubogo na tolšči. Njihove glavne zastopnice, montafonke, so slabše za vlako in meso; to lahko tukaj dodamo, dasi ni bila naloga te razprave, da bi se to dokazalo.

2. Štajerske pasme niso glede množine mleka in vsebine tolšče zelo različne. Marijadvorke niso najslabše, kakor se je doslej verjelo, ampak mogoče celo najboljše. Vse so se doslej le zelo malo redile na mleko in od tod prihaja, da domača pasma, ki nima kakih izrazitih pasemskih znakov, tudi ni dosti bolj slaba. Vzhodnje štajerske so mogoče mnogo boljše ko stare štajerske pasme, a tvarina, ki smo jo nabrali, ne zadošča, da bi to lahko dokazali.

3. Pasma, ki bi se v prvi vrsti vzrejala na mleko, manjka Štajerski popolnoma. Do najnovejšega časa se je bolj gledalo na vlako in pitanje. Štajerska dežela pa potrebuje več svežega mleka ko druge alpske dežele, ker je, razen Predarelske, bolj industrijska in ima več meščanskega prebivalstva.

Ta tri dejstva, ki se ne dado vtajiti, pa nam dajo razlago za dve prikazni:

1. Številno prodiranje tujih pasem. Popolnoma umevno je, da je za veliko večino malih posestnikov, ki stanujejo daleč proč od krajev, kjer se lahko prodaja sveže mleko, živina, ki je dobra za troje (mleko, meso in vlako) najboljša. Če ima mleko take živine zelo mnogo tolšče, je to še tem boljše v krajih, kjer se izdeluje surovo maslo. Ravno tako samoumevno pa je tudi, da je mnogo krajev, kjer je vse eno, ali je krava porabna za vprego ali ne. V vseh krajih z zelo razvitim mlekarstvom potrebujemo pasmo, dobro za mleko in meso. To so severno-nemške poljanske pasme ali pa švicarska rjava živina, ki je pri nas bolj znana. Če se prodaja sveže mleko, sme pri nas — žalibog! — vedno imeti še malo tolšče, ker se pri nas mleko še vedno ne kupuje po vsebini tolšče. Celó v Gradcu plačuje, kolikor mi je znano, mleko po vsebini tolšče le prva štajerska mlekarska zadruga in še ta le deloma. Na Dunaju plačujejo velike mlekarije le do 4 od stotkov tolšče in ne več.

Take molzne živine, kakor sem zgore pokazal, na Štajerskem nimamo, a z vedno večjim številom prebivalstva postaja vedno bolj potrebna in se zato še dalje iz inozemstva uvaja. Najprej so začeli s holandskimi, nato poskušali z mölltalkami, kuhlandskimi, zapadnimi ogrskimi in nekaj časa so menili, da so v pincgavkah našli najboljše pasmo in sedaj so montafonke, ki bi naj izpolnile to občutno vrzel. S postavitvami se proti temu ne bo nič opravi, tukaj pomaga samo zboljšava doma-

čih pasem, da nam ni treba hoditi na tuje. Samo pravični bodimo: s kravami, ki dajejo pri dobri reji 2.200 do 2.300 l mleka je lahko kmet za silo zadovoljen, kajti če tudi nima rente, vendar si zasluži plačo za svoje delo in si povrne upravne stroške. Veliki posestnik, ki mora oboje plačevati, potrebuje najmanj 2.700 litrov povprečno od vsake krave, da lahko izhaja. Kakor pa so razmere danes, ne nahaja takih krav pri nas, ampak si jih mora iskati izven dežele. Če se mu to otežkoči, se odvrne tudi njega od kmetijstva in ga navaja bolj na gozd in lov. Lovskih posestev pa, menim, imamo že več ko dovolj na Štajerskem. Vseposodi se je še pokazalo, da je veleposestvo, ki daje samo direktivo, najboljša prednost za kmetijski napredek (kakor n. pr. severni nemški graščaki in najemniki). Iz tega vzroka se množe tuje pasme in se bodo množile, dokler ne bomo imeli vsaj enako dobrih pri nas doma.

2. Iz zgore navedenih dejstev se razlaga na Vzhodnjem Štajerskem prehod k reji križank: križank simentalk, kakor na zapadnem Ogrskem, od koder se dobivajo biki. S tem je velik del dežele popolnoma odklonil načelo oficijelnih živinorejskih stremljenj, da se naj posamezne pasme ohranijo popolnoma čiste. Namesto da bi izvažali plemensko živino, jo celo uvažamo in to še iz Ogrske!

To so pojavi, ki so za prijatelja starih štajerskih pasem zelo žalostni, pred katerimi pa ne smemo zapirati oči. Proti temu imamo samo eno sredstvo in to je reja na kakovost naših domačih pasem. Ne bilo bi pravilno, če bi dosedanje reje pasem popolnoma zametali, potrebna je kot prvi korak in vsled nje in ž njo so se dosegli prvi uspehi na Spodnjem Štajerskem. Tako se n. pr. v celjsko okolico izvažajo že zelo mnogo muradolske živine. Vedno pa ne smemo ostati na prvi stopnji. Sedaj gre za to, da vzredimo štajerskim pasmam k njihovi delavnosti, lepi velikosti, kakovosti mesa in porabnosti za pitanje še potrebno množino mleka. Da je to mogoče, o tem ni prav nobenega dvoma: moderna veda uči to, druge dežele so pri drugih pasmah to že dosegle, tudi posamezni vzgledi na Štajerskem nam to kažejo, posebno pa podatki iz Grabnerhofa v letu 1908., na katere se tukaj žalibog nisem mogel ozirati. Samo oglejte si največje množine mleka v prvi tabeli: za štajerske pasme pomenjajo nekaj izrednega. Seveda bi se morala potem pri razstavah in nagradah bolj vpoštevati tudi množina mleka. Če bi bil neizogibno potreben verjeten dokaz o množini mleka, bi se ne dogajalo več, da bi se na razstavah premirale krave, ki so dale v prejšnjem letu manj ko 2.000, celo manj ko 1.000 kg mleka. V neki zelo slavni čredi, v kateri ima menda tretjina glav premije, so dajale premirane krave povprečno 16 odstotkov manj mleka ko nepremirane, pri prvih je 39 odstotkov letnih izmolžkov pod 2.000 kg, pri drugih pa 37. Primerjajmo s tem razmere na Švedskem (Öst. Molk.-Zeitung 1908, str. 325)

kjer so na naravnost idealen način spravili formalizem in rejo na kakovost v skladnost. Vendar je značilno za nazore pri nas, če se je v letih 1907. do 1908. na graškem jesenskem sejmu v razstavi štajerskih govejih pasem samo pri eni kravi (marijadvorki iz samostana Št. Lambrecht) navajala množina mleka, pri razstavi „alpskih sivcev“ pa skoro pri vsaki. Mnogo bolj važna ko postava zoper tuje bika se mi zdi postava, ki prepoveduje rabiti bika, pri katerem se ne ve, koliko mleka je imela njegova mati. Ali pa se pri nas sploh za tem povprašuje?

Nobenega dvoma ni, da se lahko tudi pri štajerskih pasmah dosežejo povprečni izmolžki 2.700 do 2.800 kg v boljših hlevih, ne da bi to šlo na škodo ostalih porabnih lastnosti. S tem bi bilo že mnogo doseženo in tuje pasme bi potem že same po sebi postale bolj redke. Ravno tako, kakor se zadovoljuje velik del Švice s simentalkami, ki so porabne in izrejene na tri namene. Če pa bi se zdela potem še vkljub temu potrebno izrediti posebno pasmo za mleko, ali že s čisto pasemsko rejo marijadvork, pincgavk ali mölltalk, ali pa s križanjem pri muradolkah in in muricodolkah s planinskimi sivkami, pa se bo tudi to dalo doseči. S previdnim križanjem, ki pa je večkrat še bolj težavno ko čista pasemska vzreja, so se pri vzreji živine na mleko dosegli že veliki uspehi. Spomnimo se samo algajk ali rdeče danske otočne živine. Pri tem pa nikakor ni potrebno, da bi se moral zbrisati splošni pasemski značaj; prestrogo ga seveda ne bomo smeli soditi. Saj je vendar čudno, da se v živinoreji še vedno kaj daje na črni repov čop ali na bele proge, dočim se je pri perutninarstvu tako gledanje na barve že davno zavrlo.

Da je v reji na kakovost rešitev štajerske živinoreje, o tem so si vsi razumni krogi na jasnem, ona pa je tudi najboljše, ker mirno sredstvo za rešitev sedaj tako perečega pasemskega vprašanja.

Zakaj dobivamo tako malo mleka!

H. Regula v Niederschöcklu.

Obsežno in trudapolno delo, ki ga je podvzel dr. A. Gstirner, da bi na popolnoma zanesljiv način dognal množino mleka, ki jo dajejo razne pasme po Štajerskem, zasluži na vsak način hvalo in priznanje kmetijskih slojev. Da se iz podatkov o njegovih raziskovanjih ne dado sklepati trdni sklepi o današnji množini mleka štajerskih pasem, ki jih je obravnaval gospod pisatelj, to omenja sam pisatelj, ker je bilo število poskusov in preizkusov, kakor meni gospod pisatelj, vse premalo. Nedopustnost odločilnih sklepov pa tiči v drugih vzrokih in ti so: predvsem velika neenakost množine mleka pri živalih iste pasme; drugič velika razlika v kakovosti iste krme, pred vsem suhe krme po posameznih gospodarstvih; tretjič velik razloček v negovanju živine sploh, pred vsem pa pomanjkanje dobrih kravarjev.

Kar zadeva prvo točko, opozarjamo samo na razloček, ki ga konstatira pisatelj sam pri kravah iste pasme, ki jih je preiskal; ta razloček pa ne obsega samo najvišjih in najmanjših množin mleka pri kaki pasmi. Profesor Gstirner navaja sledeče množine mleka.

	Največja množina	Najmanjša množina	Razloček
Holandske	3.198	878	2.320
Montafonke	5.373	969	4.404
Murodolke	4.395	408	3.987
Pincgavke	5.730	(ena krava Pompas)	

Nadalje v pregledu sledečih pasem:

	Največja množina	Povprek	Razloček
Algajke in Gornje inodolke	3.781	2.372	909
Montafonke in Meranke	4.448	3.077	1.371
Simentalke	5.261	2.945	2.316
Gornje Inodolke	3.646	2.860	786
Montafonke	5.373	2.852	2.521
Štajerske liske	5.052	2.835	2.217
Algajke	3.761	2.615	1.146
Algajke in Montafonke	4.014	2.582	1.432
Marijadvorke	3.624	2.310	1.314
Murodolke	3.867	2.294	1.573
Adižke	4.022	2.433	1.589
Muricodolke	2.976	2.203	773
Pincgavke	3.444	2.235	1.209
Štajerske domače	3.214	2.270	944
Holandske	3.198	2.175	1.023

Skupaj . . . 59.681 38.558 21.123

Najvišji izmolžek je pri kravah iste pasme tri do desetkrat večji ko najmanjši in tam, kjer so se iz teh najrazličnejših podatkov izračunala povprečja, so najvišji izmolžki še za več ko 50 odstotkov večji ko ta povprečja.

To dokazuje, da se gospod pisatelj na vsak način moti, če označuje na podlagi teh računov kako pasmo kot najbolj molzno, ker je nekaj krav te pasme dobrih za mleko in zaradi tega povprečje večje. Pravilno je, da so se štajerski kmetovavci vse preveč udajali formalizmu, zaradi česar je posebno reja na kakovost zelo trpela, ker so se večkrat teleta najboljših krav zaradi kakega neznatnega zunanega pogoška, n. pr. ne ugajajoče barve odstranila, dočim so se pravilno barvana teleta krav, ki so bile slabe za molžo, porabila za rejo. Presenetljivi pa so uspehi, ki so se dosegli s štajerskimi pasmami, h katerim štejem tudi pincgavke, ki imajo v velikem delu štajerske že davno domovinsko pravico, pri zvišanju izmolžka, odkar se redijo na mleko. Torej ne smemo pospeševati pasme, ampak plemensko izbero.

Glede druge točke, to je velikega razločka v redilni vrednosti razne krme moram omeniti, da se mi navajanje iz tabel povzetih škrobovih vrednosti namestu vsakokratne natančne kemične analize ne zdi primerno. Razločki so pri tem tako veliki, da ima na primer kaka vrsta sena dva, celo trikrat več škrobove vrednosti ko druga. Isto velja o prgah in krmilnih mokah i. t. d.

Posebe pa še prihaja v vpoštev, če se po raznih hlevih krmi individualno ali pa po kategorijah ali skupinah, dočim se po drugih krmi enakomerno. Individualno, torej tudi racijonelno krmljene krave dajejo brez razločka na pasmo mnogo večje izmolžke. V hlevih, v katerih so od enakomernega krmljenja prešli na individualno, se je vsakoletni izmolžek na glavo povzdignil za 200 do 300 l.

Glavni vzrok za tako počasen razvoj naše domače živinoreje—kajti, da se naša živina zboljšuje, to je brez vsakega dvoma—pa tiči v tem, da redimo našo živino po hlevih namesto da bi urejali paše za mlado živino, v neprimerni ali nezadostni krmi, večinoma popolnoma neznanem individualnem krmljenju, vzreji manj vrednih telet, za katera ne da mesar nič, prodajanju najboljših molznih krav trgovcem za izmolžo, to so na veliko grehi naših malih živinorejcev.

Nezadostni ali slabi kravarji, premala vztrajnost, da bi se iz domače živine ust-

varila mnogo vredna, dobro molzna pasma, protežiranje tuje živine, ki se ravna navadno vedno po modi, ki pa priporoča enkrat holandske krave, potem simentalke, nato montafonke in h koncu mogoče Jersey, vse to pa dela, da veliki posestnik, ki bi bil prvi poklican delati na povzdigo domače živinoreje, ne pospešuje domače živinoreje. Spis gospoda profesorja G. Stirnerja pa nam dokazuje, da so naše domače pasme (murodolke, muricodolke, marijadvorke in pincgavke) pri primernem negovanju in vzreji vsaj ravno tako dobre pasme za mleko, ko uvažane tuje pasme, za katere gre naš denar v inozemstvo in ki se črez par generacij zopet umaknejo kaki novi pasmi, ki jo protežira ravno moda.

Splošno pa se mora reči, da ni pasma sama, od katere pričakujemo odrešitve, ampak pravilno negovanje in vzreja na kakovost. Podlago za to imamo v svojih domačih, razvoja zmožnih pasmah in nismo nikakor navezani na tuje pasme.

Brananje in gnojenje travnikov.

Počasi spoznavajo tudi kmetovavci blagodejni vpliv brananja travnikov, kar se posebno kaže v tem, da se na zborovanjih kmetijskih podružnic zahtevajo in želijo travniške brane. Večina kmetovavcev pa o takem obdelovanju travnikov ne mara nič vedeti; meni namreč, da travniške zemlje ni treba obdelovati in da bi tako obdelovanje trati prej škodilo ko koristilo. Take kmetovavce namreč prehudo boli, če vidijo, da iztrga brana tu in tam tudi kak šop trave, dasi to ni v prav nikakem razmerju z veliko koristjo, ki jo daje brananje.

Kaj hočemo doseči z brananjem travnikov?

Z brananjem travnikov se naj zemlja na površini strga, da pride zrak, moča in toplota lažje vanjo, ker se s tem poviša življenjska moč zemlje in njena plodovitost. Z gornjim trganjem zemlje se naj nadalje omogoči, da pride raztrošeno gnojilo lažje v zemljo k travnim koreninam in da ga vsaka voda ne odplavi tako lahko. Končno se z brananjem čistijo z mahom zaraščeni travniki, ki jih ni ravno malo, plevel sploh se iztrebi, ker se vsled brananja vse koristne rastline, ki rasto na kakem travniku; boljše razvijajo. Če pa naj brananje res da vse te koristi, se mora tudi primerno opraviti. Celo lahka travniška brana, ki ima že obrabljene in tope zobe, ne koristi mnogo, k večjemu da raznese kratinje, zemlje pa ne zrahlja ravno in zato je popolnoma lahko umevno, da od takega dela ne bomo imeli ravno velike koristi. Travniška brana mora torej biti, ravno tako kakor njivska, zemlji primerna. Za lahko zemljo zadoščajo lahke, v težki zemlji se morajo rabiti težke brane. Ta važna stvar se danes v poljedelstvu še ne upošteva dovolj in zaradi tega tudi večkrat pri brananju ni one koristi, ki jo pričakujemo. Kdor na primer z mahom poraščen travnik brana z lahko brano, ta opravlja to delo popolnoma zaman in brez primernega uspeha.

Kedaj moramo branati travnike?

Travnike lahko vlačimo v pozni jeseni, v spomladi, če so razmere ugodne, tudi

takoj po senski košnji. V pozni jeseni je dobro vlačiti tedaj, če se travniki ob tem času tudi gnojijo, ker če pride dež in pozneje sneg, lahko gnojilo lažje prodre v zemljo in ni se bati, da bi ga voda odplavila. A tudi ni popolnoma izključeno, da lahko ostro brananje travnikom v pozni jeseni izjemoma tudi škoduje. Če se namreč pojavi takoj po brananju suh mraz brez slane, lahko rastline, ki imajo plitvo koreninje, zmrznejo. Tega pa se nam ni treba bati, če se je travnik dobro pognojil s hlevskim gnojem ali pa kompostom, ker tak gnoj varuje koreninice pred mrazom, dočim jih umetno gnojilo, kar je samo po sebi umevno, ne more dovolj varovati. Splošno pa bo za brananje travnikov najprimernejši čas pač spomlad, in sicer se mora, če se travniki gnojijo, branati kolikor mogoče kmalu, kakor hitro se je zemlja dovolj posušila. Z brananjem se debeli gnoj raztrga, vsako gnojilo se bolj enakomerno razdeli, sledeči dež spravi gnojilo v zemljo, tako da je njegov učinek tem večji. Pri negovanju travniku se z brananjem lahko počaka dotlej, da začne trava rasti. Na lahki zemlji, ki je zelo razrita od krtov, je zelo dobro, če po brananju še valjamo s težkim valjarjem. S tem se dobri vpliv brananja ne ukine; rahla prst se mora samo stisniti in zemlja se naj s tem boljše splanira, ko je to mogoče z brano. Posebno če se je zaradi boljših trav travnik na novo posejal, je poleg brananja tudi valjanje zelo važno, kajti seme, ki leži naravnost na zemlji, navadno ne more kliti in vsa setev je tako lahko brez uspeha.

Mnogi kmetje pa tudi zaradi tega niso posebni prijatelji brananja travnikov, ker mislijo, da se trata, če sledi suša, po brananju lažje posuši. Popolnoma pravilno je, da je rast trave tudi na pobrananih travnikih le tedaj lepa in zadovoljiva, če ne manjka potrebna moča, napačna pa je trditev, da se pobranani travniki prej posuše ko nebrani, kajti rahla zemlja ne izhlapeva tako hitro svoje mokrote ko trda; rahla zemlja ostane dalje mokra ko trda in zato se pobranani travniki tudi ne posuše tako hitro ko nebrani.

Mnogi kmetje pa pričakujejo od brananja zopet več ko je mogoče. Kdor travnike samo brana in jih tudi ne gnoji, ta ne more nikdar dobiti iz njih popolnega pridelka, ker brana nikakor ne more nadomestiti gnoja. Torej moramo branati in gnojiti, če hočemo imeti lepe košnje. Dobro razkrojen hlevski gnoj učinkuje na travnikih zelo dobro in sicer se najboljše izrabi, če se navozi že v jeseni in kolikor mogoče enakomerno raztrosi. Če se v spomladi zgoda z brano lepo zavlači, ostanejo le največji kosi stelje celi, ki pa jih moramo odstraniti, predno začne trava rasti. S hlevskim gnojem se množi črna prst na površju travnika in travnik se varuje pred veliko sušo. Gnojenje z gnojnico se priporoča po otavini košnji do spomladi, dokler ne začne trava rasti. K temu pa pripominjamo, da sama gnojnica vedno ne zadostuje. V zemljo spravi le dušik, a fosforjeve kisline je v nji premalo. Trajno zalivanje z gnojnico povzroči, da boljše trave odmrjejo in da se na njih mestu pojavijo pleveli s trdimi stebli, posebno pa velika kislica. Če

gnojimo z gnojnico, moramo vedno tudi gnojiti s Tomaževo žlindro.

Dobro pripravljen in dober kompost spada med najboljše travniška gnojila, samo se mora dajati v primerni množini. Razvozi se po travniku najboljše po zimi, ko je zemlja zmrznjena in se kolesa vanjo ne vdirajo. Raztrosi pa se naj takoj in kolikor mogoče enakomerno. Sicer se ravna na travniku ž njim kakor s hlevskim gnojem. Redko pa bo dovolj hlevskega gnoja in komposta pri kakem kmetu, da bi se ž njima lahko pognojili vsi travniki, zato bo v večini slučajev treba rabiti tudi umetna gnojila.

Pri rabi umetnih gnojil se stori navadno tudi ta napaka, da se jemlje samo eno, navadno pač Tomaževa žlindra. Če ima zemlja dovolj kalija, potem zadostuje množina fosforjeve kisline, ki jo damo v Tomaževi žlindri, popolnoma za dober pridelek, drugače pa ne in zaradi tega se ne zgodi redko, da ostane umetno gnojilo popolnoma brez učinka. Travniske rastline potrebujejo tudi mnogo kalija in zato se mora poleg Tomaževe žlindre dati še kako kalijevo gnojilo, n. pr. kajnit. Če se travnik gnoji samo z umetnim gnojilom, se mu ne sme dajati skopo. Dobro je pognojeno, če se da na ha (okoli 2 johi) 600 kg Tomaževe žlindre in 600 kg kajnita. Namestu Tomaževe žlindre se lahko rabi tudi razklejana kostna moka, namestu kajnita 40 odstotna kalijevega sol. Razklejane moke zadostuje na ha 300 do 400 kg, 40 odstotne kalijeve soli pa približno 200 kg, ker je v nji skoro trikrat toliko kalija kot v kajnit. Posebno tam, kjer je dovažanje težavno, je boljše rabiti koncentrirana umetna gnojila, ker se z manjšo težo dajo iste množine redilnih snovi.

Najbolj sigurno se bo pokazal učinek kalijevega gnojila šele drugo leto, če je raztrošen že v pozni jeseni ali pa najpozneje v zimi na sneg. Samo na zelo napetem svetu se trošenje v jeseni in po zimi ne priporoča, ker se umetno gnojilo, ko se sneg tali in je zemlja še zmrznjena, lahko odplavi. Duščeva gnojila se na travnikih navadno slabše plačajo, ker imajo gnijoči deli trave dovolj dušča; izključeno seveda ni, da se plača, če potresemo k temu še nekoliko dušičnatega gnojila, kar se najboljše pokaže v poskusu. Na hektar se vzame 100 do 200 kg čilskega solitra, ki se potrosi šele, ko začneja trava rasti, in sicer najboljše v dveh kratih, drugokrat tri tedne po prvem.

Da se z umetnim gnojilom doseže zaželjeni uspeh, ga ne smemo rabiti šablonsko, ne glede vrste gnojila in ne glede množine. Zgoraj navedene množine se torej naj ne smatrajo kot pravilo, ampak samo kot nekako približno merilo. Vrsta in množina gnojila, ki je za kake razmere potrebna, se da določiti le z natančnimi poskusi.

Kakor pri hlevskem gnoju in kompostu, tako upliva tudi pri gnojenju z umetnimi gnojili zelo dobro, če jih pošteno zavlačimo.

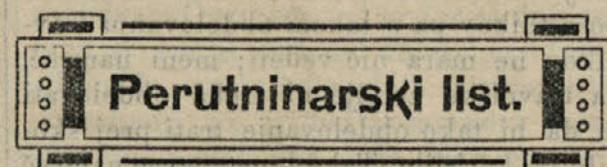
A. R a u c h.

Ustanovitev kmetijskih komor na Bavarskem.

Po osnutku postave o kmetijskem zastopstvu na Bavarskem, ki je predložen bavarskemu kmetijskemu svetu se naj kot

zastopstva kmetovavcev osnujejo: 1. Za vsak okrajni urad okrajni odbor; 2. za vsak kraj kmetijska komora; 3. za celo kraljevino kmetijski svet. Med naloge kmetijskih zastopstev spada med drugim podajanje mnenj, želj, predlogov in pritožb na državne oblasti v vseh rečeh kmetijstva, zastopanje kmetijstva v organizacijah, ki jih je državna vlada ustvarila za gospodarske namene, sodelovanje pri upravi in notiranju na borzi za produkte in sejmi, posebno živinskih sejmi, nadalje izvrševanje naprav in zboljšav kmetijskega položaja v lastnem poklicu, pospeševanje tehničnega obrata v kmetijstvu in t. d. Izvoljive v kmetijska zastopstva so 25 let stare, moške osebe, ki spadajo v kako nemško zvezno državo in bivajo na Bavarskem. Volitve in nadomestne volitve se vrše vsakih šest let. Kmetijski svet sestaja iz 1) 40 izvoljenih članov, torej jih pride na vsak vladin okraj pet, 2) iz po enega zastopnika deželnih zvez kmetijskih strokovnih združenj, 3) iz zastopnikov znanstvenih zavodov, ki jih imenuje državna vlada, 4) iz desetih članov, ki se volijo v nadomestnih volitvah. Po generalnem razgovoru v kmetijskem svetu se je sklenilo predložiti osnutek posameznim korporacijam, da se o njem dalje posvetujejo.

L—r.

Perutninarstvo na kmetih.

Pod tem naslovom je izšel v št. 18. tega lista članek, ki se med drugim izreka tudi zoper uvedbo umetnega valjenja in vzrejanja perutnine na kmetih in to, kolikor lahko umevamo njegovo razlago, podpira s tem, da ima n. pr. kmetijsko gospodarstvo v bližini Maribora tako velik in raznolik promet in obrat, da nima kmetica toliko časa, da bi se lahko z vnemo posvečala perutninoreji. — Prvi del tega dokazovanja dovoljuje mikavne perspektive vse zanikajočega stališča, kajti z isto pravico, s katero se lahko sklepa: „Aparat za valjenje ni primeren za perutninarstvo na kmetih, ker oblika kmetskega obrata tega v mariborski okolici ne dovoljuje (kar pa bi bilo treba šele dokazati) se lahko tudi argumentira: Karpi se na Štajerskem ne dajo gojiti, ker na Hochschwabu ni nobenega ribnika in na Ogrskem ni mogoče pridelovati žita, ker na višinah Tatre, Fatre in Matre ne raste niti oves.

Dvomili smo vže o tem, ali dovoljuje komplicirana oblika obrata nastavo aparata za valjenje in ponavljamo ta dvom z ozirom na dejstvo, da je perutninoreja v vsakem kmetskem obratu eminentno sredstvo, ki ga ne more nobeno drugo zameniti, da se lahko porabijo tudi male delavne moči starih ljudi, ki drugače ne morejo prinesiti nobene koristi (osebenjki, prevžitkarji). Dalekosežen pogled znanega pospeševavca deželne kulture na Gornjem Avstrijskem, G. Wienningerja, je to že pred leti spoznal in na veliko korist prebivavcev Innskega okrožja tudi uvedel v prakso. — Stališče „to pri nas ne gre“ se navadno nazadnje razblini v spoznanju, da so nemarnost, lenoba

in pomanjkanje strokovnjaškega znanja večna trojica, ki se ne ustavlja samo napredku duševnega, ampak tudi tehničnega obrata.

Če se gospodu pisatelju raznovrstnost kmetskih obratov v mariborski okolici zdi kot ovira za intenzivno perutninorejo, opozarjamo na to, da daje ravno ta mnogovrstnost — ne glede na vremenske nezgode — večjo varnost za zemeljske pridelke in da se ravno enostransko in enostavno gospodarstvo pri najnavadnejših in najbolj enostavnih naravnih pojavih, n. pr. prevelika moča ali huda suša, naredi nemogoče, kakor se je to pokazalo lani pri čistih travniških in pašnih gospodarstvih.

Seveda ne bo nihče tajil, da se nahajajo tudi na Štajerskem kraji, ki jim manjkajo vsi predpogoji za intenzivno perutninarstvo, na drugi strani pa je krajev dovolj, katerim je kura zelo važen vir dohodkov in ravno za take kraje se je priporočal aparat za valjenje.

Tam, kjer dela kmetsko perutninarstvo pred vsem na jajca, ne bo, če ni kak poseben obrat, nihče nastavljal aparata za umetno valjenje, ker bi z velikim številom perutnine, ki jo daje ta aparat, ne znali ničesar početi; kjer pa se piščanci pitajo in prodajajo, tam je tak aparat na vsak način potreben, kajti tukaj potrebujemo veliko število perutnine in za porabo doma pridelane krme, ki se na drug način ne da doseči.

Dasi moramo vsled izvajanj gospoda dr. K. T. dvomiti, da bi se bil kedaj sam pečal z umetnim valjenjem in umetno vzrejo perutnine, vendar zahteva uljudnost, da to domnevamo, ker ni navada, da bi se v strokovnjaških listih zapisana mnenja in nazorji pobijali samo s pomočjo spekulativnih in konstruiranih nasprotnih nazorov.

Če pa ima, kakor domnevamo, gospod pisatelj, te izkušnje z umetnim valjenjem, potem nam bo tudi v sledečem moral pritrditi:

1. Umetno valjenje z dobrim aparatom je preprosta in lahka stvar, ki se jo lahko vsak hitro nauči.

2. Delo z umetnim aparatom je manjše, ko pa nadziranje in oskrbovanje treh ali štirih sočasno valečih kokoši.

3. Odstotek izvaljenih piščancev je pri umetnem valjenju vsaj tako velik, navadno pa večji kot pri naravnem.

4. Izgube so pri umetnem valjenju manjše, ko pri naravnem.

5. Za pozno valjenje (v poletju) je tak aparat manj primeren, ko za naravno valjenje in vzrejo.

Ker apeliramo na praktične izkušnje gospoda dr. K. T., nam naših trditev ni treba posebe dokazovati, ker je, razun nekaterih malih neuspehov v začetku, moral priti do enakih zaključkov.

Pri tem pa moramo na vsak način omeniti pridržek, da se dober aparat za valjenje mnogo lažje dobi, ko pa dober kurnik za piščance. — Kar pa zadeva od gospoda pisatelja pri njegovem računanju popolnoma prezrto vprašanje pitanja, pa lahko povemo, da treba po natančno izvedenih poskusih povprečno 4-6 kg zrnja, da dobi perutnina 1 kg žive teže več.

Poskusne živali, ki se jim je italijanska kri še poznala, so potrebovale več, Dorking manj, čiste sulmodolke zopet več (80 *dkg*) ko čiste stare štajerkke.

Če rabimo za vzrejo, kakor v našem slučaju, samo neophano proso, pozneje slab riž in za pitanje ječmen in koruzo, potem dobimo, če računamo za vsak *kg* žive teže več 4-6 *kg* zrnja, prebitek, ki prihaja v kmečkem gospodarstvu zelo v vpoštev. — Kako velik je čisti dobiček, to je odvisno od — števila sočasno pitanih živali, ker je ž njimi v obratnem razmerju. — Izčiščenje vse perutnine pred zimo (obdržimo si samo plemenske živali), ne dela nikakih težav, ker je povpraševanje vedno večje ko ponudba. — e —

Sadni sejem v Gradcu.

Dovoljujemo si opozarjati na to, da se vrši zadnji letošnji veliki sadni sejem 2., 3. in 4. novembra v mestni tržnici v Gradcu, Keplerstraš 114, in da nudi ta sejem najboljšo priliko za nakup poznega zimskega sadja za zimske zaloge.

Zborovanja podružnic.

Šmihel nad Mozirjem. Vabilo k zborovanju tukajšnje kmetijske podružnice, katero se vrši dne 14. novembra ob 1/2 9 uri v šoli v Mozirju. Predaval bode gospod potovalni učitelj M. Jelovšek o svinjereji. K obilni udeležbi vabi načelnštvo.

Iz podružnic.

Maribor. V nedeljo 10. oktobra t. l. je priredila podružnica v dvorani gostilne „Stadt Wien“ zborovanje, na katerem je govoril gospod ravnatelj Edmund Schmid zelo podučno o letošnji trgatvi in vinski postavi.

Uradno.

Št. II. 40.126
6.084

Razglas.

= Štajerski deželni odbor je sklenil prirediti tudi leta 1910. stalne viničarske tečaje, da se vzgoje temeljito izobraženi viničarji za delo v ameriških vinogradih in drevesnicah, v gojenju in sajenju sadonosnikov, in sicer priredi te tečaje:

1. na deželni sadje- in vinorejski šoli v Mariboru,
2. za deželni viničarski šoli v Silberbergu pri Lipnici,
3. na deželni viničarski šoli v Zg. Radgoni,
4. na deželni viničarski šoli v Ljutomeru in
5. na deželni viničarski šoli v Skalcah pri Konjicah.

Ti tečaji se pričnejo dne 15. februarja in se končajo dne 1. decembra 1910.

V Mariboru se sprejme 1. 1910. — 14. v Ljutomeru 1. 1910. — 12. v Zg. Radgoni 1. 1910. — 16. v Lipnici 1. 1910. — 24. in v Skalcah pri Konjicah 1. 1910. — 12. posestniških in viničarskih sinov.

Ti dobivajo na naštetih zavodih stanovanje, popolno hrano in vrh tega mesečno plačo po 8 kron.

Izobrazba v teh kurzih je v prvi vrsti praktična, teoretična je le v toliko, kolikor je to potrebno za vzorne in samostojne viničarje.

Na koncu tečaja dobi vsak udeleženec spričevalo o svoji porabnosti. —

Za sprejem v te tečaje morajo prosivci vložiti kolka proste prošnje najkasneje do zadnjega decembra 1909 na štaj. deželni odbor.

V tej prošnji se mora izrečno povedati v katero naštetih šol želi prosivec vstopiti in je treba priložiti:

1. dokaz, da je prosivec star 16 let,
2. spričevalo poštenega obnašanja, katero potrdi župnik,
3. zdravniško spričevalo, da je prosivec prost vsake nalezljive bolezni,
4. šolsko odpustnico iz ljudske šole.

Pri vstopu se morajo prosivci zavezati, da ostanejo od 15. februarja do 1. decembra 1910 nepretrgoma v tečaju in da slušajo vse izobrazbo zadevajoče naredbe dež. strokovnjakov.

V Gradcu, dne 12. oktobra 1909.

Od štajerskega deželnega odbora.

Edmund grof Attems.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruz		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ..	50	12	50	10	50	10	—	8	50	9	50	10	—
Ormož ..	50	14	—	10	—	9	50	9	—	9	05	7	25
Gradec ..	50	16	25	10	88	9	50	10	—	9	38	11	60
Ljubno ..	50	15	50	10	50	9	75	9	75	9	50	—	—
Maribor ..	50	14	—	9	—	8	50	8	75	9	25	9	—
Ptuj ...	50	14	—	9	50	10	—	10	—	9	50	—	—
Inost ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec ..	50	26	—	20	—	—	—	17	50	—	—	—	—
Ljubljana ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt ...	50	12	40	10	09	—	—	8	75	—	—	—	—
Solnograd ..	50	13	15	9	35	—	—	8	40	9	90	—	—
Dunaj ..	50	14	65	10	10	8	33	8	45	9	55	—	—
Line ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	83

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	11	—	10	—	8	50	7	—	7	—	6	—
Ormož ..	50	8	—	13	—	6	—	5	—	4	—	4	—
Gradec ..	50	11	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ..	50	—	—	14	—	7	—	6	—	4	—	3	—
Maribor ..	50	8	50	12	—	6	—	—	—	3	—	2	75
Ptuj ...	50	—	—	—	—	6	50	6	—	4	20	3	80

Graško tržno poročilo.

Sejm skrmoin slamo od 11. oktobra do 17. oktobra 1909. Pripeljalo se je 31 vozov s 246 meterskimi stoti sena in 21 vozov s 151 meterskimi stoti slame, in je bil slabše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 9.— do K 12.50, sladko od K 9.— do K 13.—; ržena slama od K 6.60 do K 8.—; pšenična slama od K 6.40 do K 7.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 21. oktobra 1909. Prignalo se je 530 volov, 350 bikov, 580 krav, 160 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic in — konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 26 volov, 120 bikov, 24 krav, — telet; na Gornje Štajersko: 120 volov, 20 bikov, 100 krav, 2 telet; Predarlberško: 10 volov, 20 bikov, 40 krav, — telet;

v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, 50 krav, — telet; v Trst: — volov, — bikov, 40 krav, — telet; v Švico: 42 volov, 18 bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 80.— do K 88.— (izjemoma K 96.—), poltolsti od K 68.— do K 78.—, suhi od K 58.— do K 66.—; voli za pitanje od K 60.— do K 66.—; klavne krave, tolste od K 60.— do K 66.—, poltolste od K 46.— do K 56.—, suhe od K 28.— do K 44.—; biki od K 58.— do K 74.—; dojne krave do 4. teleta od K 60.—, do K 70.—, čez 4. tele od K 48.— do K 58.—; breje od K 52.— do K 68.—; mlada živina od K 58.— do K 74.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejm klavne živine dne 22. oktobra 1909. Zaklana živina: 500 telet, 1692 svinj, 18 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.32 do K 1.44; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.46 do K 1.52; nemške mesne svinje od K 1.50 do K 1.54; nemške pitanske svinje od K 1.40 do K 1.46; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.48 do K 1.52; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.40 do K 1.48; mesne svinje od K 1.40 do do 1.50, bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K 1.40 do K 1.46; ovce od K —.80 do K —.88; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—.

Letni in živinski sejm na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 7. novembra na Kleku pri Radgoni. Dne 8. novembra pri Sv. Florjanu*, okr. Lonč; v Selnici**, okr. Maribor.

Dne 9. novembra v Ljutomeru*; v Ormožu (svinjski sejem); v Rogatcu (sejem z veliko živino).

Dne 10. novembra pri Sv. Martinu pri Vurbergu**, okr. Maribor; v Mariboru*; v Groß-Kleinu (sejem z mlado živino), okr. Lipnica; na Ptuju (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 11. novembra v Oplotnici**, okr. Konjice; v Laškem***; pri Sv. Martinu**, okr. Lonč; pri Sv. Martinu, okr. Konjice; v Spodnjih Hočah*, okr. Maribor; v Ormožu**; na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); na Malih Rodnah**, okr. Rogatec; v Sromljah, okr. Brežice; pri Sv. Martinu**, okr. Slovenji Gradec; pri Sv. Martinu, okr. Šoštanj; v Marnbergu**; v Lipnici*; v Gradcu*.

Dne 12. novembra v Gradcu (sejem z mlado živino).

Dne 13. novembra v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 14. novembra na Gomilici, okr. Lipnica.

Dne 15. novembra na Vranskem**, v Poljčanah**, okr. Slov. Bistrica; v Središču**, okr. Ormož; v Radgoni**; v Arvežu (sejem z drobnico).

Dne 16. novembra v Ormožu (svinjski sejem), v Radgoni*.

Dne 17. novembra v Mostu ob Muri*; na Ptuju (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 18. novembra na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Gradcu*.

Dne 19. novembra v Ljubnem**, okr. Gornjigrad; v Ivnici**, v Rušah**, okr. Maribor; pri Sv. Juriju ob Pesnici**, okr. Maribor; na Gornji Polskavi**, okr. Slovenja Bistrica; v Pod-sredi**, okr. Kozje; v Slovenjem Gradcu**; v Gradcu (sejem s klavno živino).

Dne 20. novembra v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 22. novembra pri Sv. Juriju**, okr. Vransko; pri Sv. Juriju ob Ščavnici**, okr. Gornja Radgona; v Podčetrtku**, okr. Kozje; v Arvežu**; v Ernovžu**, okr. Lipnica.

Dne 23. novembra v Slovenji Bistrici**; v Ormožu (svinjski sejem).

Dne 24. novembra na Ptuju (sejem s ščetinarji); v Teharjih*, okr. Celje; pri Sv. Marjet ob Pesnici*, okr. Maribor; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Mariboru*.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Razstava vina in sadja

zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem od
 25. septembra do 3. oktobra 1909.

Vkljub raznoterim težkočam, posebno pa zapoznelim prijavam in dopošiljavam za razstavo namenjenega blaga je bilo vendar mogoče od zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem o priliki letošnjega graškega jesenskega sejma prirejeno razstavo sadja in vina dokončati do roka, ko se je oficijelno otvoril graški jesenski sejem. Vodstvo graškega jesenskega sejma je za to razstavo dalo zvezi veliko razstavino lopo, dolgo 52 in široko 26 m na razpolago. Razstavljeno sadje je bilo razpoloženo na dveh, pultom podobnih štelajah na obeh straneh od Styrie, konzervne tvornice, postavljene piramide. V sredi dolžine lope se nahajal v okusnem zelenju razstavljeni deželni vzorni sortiment štajerskega sadjarskega društva. Nasproti so bile urejene lože deželne vzorne kleti, dočim so bili ostali stranski deli dvorane prihranjeni dvanajstim vinorejskim okrajem štajerske dežele.

Po soglasni sodbi vseh obiskovavcev je bila razdelba in okrasitev lope zaradi njene preglednosti vzorna in splošno se je trdilo, da je bila ta razstava najlepši del letošnjega graškega jesenskega sejma. Jako lepe so bile z belimi šketami ograjene in s trsjem prepletene lopice, v katerih so posamezni vinorejski okraji razstavili svoje pridelke. Tudi zelenje s cesarjevim kipom je bilo zelo srečno aranžirano.

Otvoritev se je vršila po programu 25. septembra ob 10. uri predpoldne. Pri vходу razstave je član načelstva zveze gospodarskih zadrug, graščak gospod Rihard pl. Regner prisrčno pozdravil navzoče goste. Prišli pa so: namestnik grof Clary-Aldringen, deželni glavar Edmund grof Attems, predsednik deželne nadsodišča vitez pl. Pitreich, divizijski komandant feldmaršallajtnant pl. Hortstein, namestniški podpredsednik dr. Netoliczka, župan dr. Graf in mnoga druga visoka gospoda.

V svojem nagovoru je gospod pl. Regner razlagal namen razstave; z razstavo sadja se naj na eni strani zopet opozori na kakovost štajerskega sadja, ki ima že svetovno znano ime, dočim se naj z razstavo vina pokaže izredna kakovost vseh različnih vrst štajerskega vina. Posebno pa se naj z razstavo vin poda možnost, da se najširši sloji seznani s pristnimi štajerskimi vini, ki so vsaj tako dobra kakor razna tuja vina, ki se še vedno v velikih množinah uvažajo na Štajersko.

Na Štajerskem se pridelava vsako leto nad 1.000.000 hl vina; mnogo tisoč hektolitrov vina pa še leži v kletih vinorejcev in čaka kupca. Pospeševati to prodajo jo

je jedna najvažnejših nalog zveze, ki upa, da je s to razstavo za ta namen po možnosti poskrbela.

Častni gostje so si razstavljene pridelke natančno ogledali in se tudi pričali o njihovi kakovosti.

Ekselenca gospod cesarjev namestnik kakor tudi ekselenca gospod deželni glavar sta se zelo laskavo izrazila o tej razstavi in čestitala gospodu pl. Regnerju, da se je tako lepo posrečila.

27. in 28. septembra so se sestali razsojevalci za razstavljeno sadje in vino.

Razsojevalci so prisodili sledeča odlikovanja in nagrade, ki so jih dobili:

Častno diplomno:

Štajersko sadjerejsko društvo v Gradcu.

Srebrno državno kolajno:

Dr. Edmund pl. Rossivalla graščinka uprava, Thurmhof, pošta Borovnica pri K. — Evgen Mihurko, graščak na gradu Wildbach pri Lonču. — Štajerska deželna poljedelska šola v Grottenhofu pri Gradcu. — Tereza Braunschmidt v Mostu ob Muri. — Prva štajerska tvornica za sadne soke in konzerve „Styria“ v Liebenau pri Gradcu.

Bronasto državno kolajno:

Jožef Pusswald, posestnik v Gross-Hartmannsdorfu pri Ilzu. — Viteza pl. Twickla graščinska uprava v Mariboru. — Karl Flucher v Mariboru, Melje, Schillerjeva ulica 8. — Graščinska uprava Schweizerhof pri Frohnleithnu.

Srebrno kolajno c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem:

Rudolf Janisch v Leithnu pri Ilzu. — Henrika viteza pl. Plessinga graščinska uprava v Waldegg, pošta Kirchbach. — Franc Praprotnik, nadučitelj v Šmihelu nad Mozirjem. — Ropert Pitter, župnik v Gamsu nad Frauentalom. — Ferdinand Zechner v Glarsdorfu, pošta Kammern. Diplomno štajerskega sadjerejskega društva:

Franc Kerschhofer v Klettendorfu, pošta Puch pri Weizu. — Jožef Vajda v Slatini pri Rogatu. — Ludvik Navratil v Wannersdorfu pri Frohnleithnu. — Dr. Franc Wieden, Mooskirchen. — Franc Stocker, posestnik v Übersbachu pri Fürstenfeldu. — Janez Schlosser v Gornji Bistrici pri Angeru. — Vincenc Hilber, vseučilišni profesor v Gradcu. — Alojz Konrad, posestnik v Burgfeldu, pošta Borovnik. — Kmetijska podružnica Donnersbachau. — Viljelmina Avgustin v Gradcu. — Franc Vizovišek pri Sv. Florjanu pri Rogatu. — Vincenc Schlacher v Gleisdorfu. — Jožef Fuchs, posestnik drevesnice v Lieznu. — Graščinska uprava Herberstorf pri Wildonu. — Prva štajerska zadruga za vnovčevanje sadja v Mariboru. — Graščinska uprava Trautenberg pri Lučah. — Karl Woschnagg v Gamsu

pri Frauentalu. — Dr. Karl Tschebull, odvetnik v Mariboru. — Janez Sagmeister v Gamsu nad Frauentalom. — Kmetijska podružnica v Ernovžu.

Diplomo c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem:

Franc Lichtenegger, posestnik v Waltersdorfu. — Peter Liebminger v Allersdorfu pri Weisskirchnu. — Franc Ninaus, župan v Sierlingu, pošta Stainz. — Anton Tropan, šolski vodja v Rasah pri Stainzu. — Janez Staudinger v Jonici.

Denarne nagrade zveze kmetijskih zadrug:

100 K v zlatu:

Franc Stocker, posestnik v Übersbachu pri Fürstenfeldu. — Jožef Fuchs, posestnik drevesnice v Lieznu.

30 K v zlatu:

Jožef Hollersbacher, Gornja Bistrica, pošta Anger. — Janez Kiellhofer, posestnik Aue št. 60, občina Flattendorf pri Hartbergu.

20 K v zlatu:

Franc Klaminger v Perndorfu, pošta Puch pri Weizu. — Marija Wilhelm v Perndorfu, pošta Puch pri Weizu. — Franc Vizovišek, Sv. Florjan pri Rogatu.

10 K v zlatu:

Janez Wilhelm, posestnik v Klettendorfu, pošta Puch pri Weizu. — Vincenc Wilhelm v Perndorfu, pošta Puch pri Weizu. — Anton Papst v Perneggu. — Peter Wilhelm, posestnik v Puchu pri Weizu. — Franc Bartl v Blumeggu, pošta Sv. Jožef pri Stainzu.

Denarna darila mesta Gradec:

50 K v zlatu:

Viljelmina Augustin v Gradcu.

30 K v zlatu:

Peter Liebminger v Allersdorfu, pošta Weisskirchen.

20 K v zlatu:

Valentin Derler v Pöllavu.

Denarna darila štajerskega sadjerejskega društva:

50 K v zlatu:

Janez Dobida v Krottendorfu pri Weizu.

30 K v zlatu:

Mihael Pross v Herrenbergu pri Gross-Wilfersdorfu.

20 K v zlatu:

Fridrih Wilhelm v Lebingu, pošta Anger pri Weizu.

Knjige in sadjarske sprave:

Andrej Zdolšek, župnik pri Sv. Štefanu, pošta Šmarje pri Jelšah. — Alojz Struggl, drevesni paznik v Herbersteinu, pošta Št. Janž. — Magdalena Bayer v Trafössu pri Perneggu. — Ignacij Brand, Pesnički vrh pri Mariboru. — Janez Wilhelm v Klettendorfu, pošta

Puch pri Weizu. — Vincenc Wilhelm v Perndorfu, pošta Puch pri Weizu. — Anton Papst v Perneggu. — Peter Wilhelm v Puchu pri Weizu. — Franc Bartl v Blumeggu, pošta Sv. Jožef pri Stainzu. — Franc Klaminger v Herrndorfu, pošta Puch pri Weizu. — Marija Wilhelm v Perndorfu, pošta Puch pri Weizu. — Janez Klaminger v Perndorfu, pošta Puch pri Weizu. — Franc Vizovišek, Sv. Florjan pri Rogatcu.

Iste dni se je vršilo ocenjevanje razstavljenih vin po posebni iz znanih strokovnjakov sestavljeni komisiji. Pri tem se je soglasno konstatiralo dejstvo, da so štajerska vina v zadnjih letih splošno vsled novih nasadov, s katerimi so še oživili stari vinogradi, vsled boljšega oskrbovanja in pravnega kletarjenja mnogo pridobili na kakovosti. Posamezne vrste, posebno one iz malega rizlinga in belega burgundca ne zaostajajo v ničem za svetovno znanimi renskim vini.

Premiranje vina je imelo sledeče rezultate:

Deželni vzorni kleti in gospodu graščaku Barti, ki sta razstavila izven tekme, se je izreklo častno priznanje.

A nagrada, srebrna državna kolajna s častno diplomom:

Štajerska hranilnica v Gradcu. — C. Osterberger, hotelier in posestnik na Ptuj. — Klotar Bouvier, izdelovatelj šampanjca v Radgoni. — Grofa Attemsa graščinska uprava v Brežicah.

Srebrna državna kolajna:

Fr. Robič, deželni poslanec in vinogradnik v Lembahu. — Vinorejska zadruha na Ptuj. — Emilia Sadnik, posestnica na Ptuj.

Srebrna kolajna c. kr. kmetijske družbe:

Gottfried Hausenbichler, posestnik v Konjicah. — Leopolda grofa Goessa, graščinska uprava Ljubigost. — Graščinska uprava Lannach. — A. Kortschack, posestnik v Stainzu. — Karl Neuhold, posestnik v Riegersburgu. — Dr. Armand Rack, posestnik v Mariboru. — Rihard Häusler, posestnik v Radgoni. — Kašpar Gaube, posestnik na Spičniku. — Kletarska zadruha v Mariboru. — Martin Vtičar, posestnik na Humu, pošta Ormož. — Kleinoscheg v Gradcu in Klotar Bouvier v Radgoni za šampanjca.

Bronasto državno kolajno:

Janez Halberth, posestnik v Kamnici pri Mariboru. — J. Th. Perko, posestnik na Ptuj. — A. Hafner, posestnik v Cmureku. — Jožef Berghofer, posestnik v Pischelsdorfu. — Erwin pl. Fabrici, posestnik, Potschgau. — Rudolf Wibmer, posestnik na Ptuj. — Antonija Tabernig, posestnica na Ptuj. — Karl Kasper, posestnik na Ptuj.

Deželne nagrade po 50 K:

Karolina Pototschnigg, učiteljica, Brežice ob Savi. — Ropert Pitter, posestnik in župnik v Kamnici.

Od graškega mesta nagrado 50 K:

Elizabeta Jahn, posestnika v Gradcu.

Denarno darilo zveze po 50 K:

Matija Krajner, posestnik v Črešnjevcu. — Jožef Gigerl, posestnik v

Hörsdorfu. — Marija Kröll, posestnica v Lučah. — Henrieta Pölzl, posestnica v Lučah.

Od graškega mesta nagrado 20 K: Janez Ulrich, posestnik v Gradcu.

Nagrade v denarju po 20 K:

Julij Dekrinis, posestnik v Lučah. — Janez Stangl, posestnik v Blumeggu, pošta Stainz. — Vincenc Stoklas, nadučitelj pri Sv. Andražu, Leskovec pri Ptuj. — Tereza Korenjak, posestnica pri Sv. Barbari v Haložah. — Janez Windisch, posestnik na Bregu pri Ptuj. — Henrik Fink, posestnik, Ljubigost. — Anton Pauritsch, posestnik, Wolfgrube, pošta Zeleni Travniki. — Jakob Zadravec, posestnik, Središče.

Diplome:

Jožef Stražil, posestnik v Lučah. — Ivan Kočevar, posestnik v Središču. — Anna pl. Reichenberg, posestnica v Mariboru ob Dravi. — Marija Leskošek, posestnica na Bregu pri Ptuj. — Graščinska uprava Trautenberg pri Lučah. — Jožef Fürst, posestnik na Ptuj. — Leopold Seehofer, posestnik v Gradcu. — Jožef Ornig, župan na Ptuj. — Graščina Schwarzenegg pri Wildonu. — Grofa Bardeauja graščinska uprava Kornberg pri Feldbachu. — J. B. Seredinsky, posestnik v Lučah. — Kmetijska podružnica v Ernovžu. — Karl Wruss, posestnik v Ernovžu. — Evgen Mihurko, posestnik v Kroisbachu pri Gradcu. — Josefina Flick v Framu. — Dr. Gustav Kokoschinegg, posestnik v Gradcu. — Dr. Parvel Varda, posestnik v Ljutomeru. — Graščinska uprava Brunnsee pri Cmureku. — F. in M. Tax, posestnika v Mariboru. — Kneza Windischgrätz graščinska uprava Konjice. — A. Faleschini posestnik v Brežicah. — Jožef Neumann, posestnik na Ptuj. — Emil Blass, posestnik pri Sv. Barbari v Haložah. — Max Ott, posestnik v Gradcu. — Eliza pl. Artens, grajščakinja, Šmarje pri Jelšah. — Henrik Fink, posestnik, Ljubigost. — Jakob Zadravec, Središče.

Da se je ta razstava, ki je bila v enakem okviru menda prva svoje vrste, tako lepo posrečila, to so nam omogočile izdatne podpore, ki smo jih dobili od države, dežele, c. kr. štajerske kmetijske družbe, štajerskega sadjerejskega društva, štajerske hranilnice, društva „Grazer Herbstmesse“ in okrajnih zastopov v Lonču, Ivnici, Gleisdorfu, Konjicah, graški okolici. Razun tega so dovolili kolajne in darila v denarju: c. kr. poljedelsko ministrstvo, visoki deželni odbor in mesto Gradec, načelstvo c. kr. kmetijske družbe, štajersko sadjerejsko društvo in zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Sadje in sadne izdelke je razstavilo 57 razstavljalcev; sadje in sadni izdelki so bili skoro vseskozi izredne kakovosti; zavoje razstavljenega sadja je bil namenu primeren.

V vinskih ložah posameznih vinskih okrajev je 119 razstavljalcev razstavilo 297 vin raznih letnikov in vrst.

Da so se oddajale poskušnje vina, to je bilo zelo umestno in se je splošno hvalilo; skupno se je oddalo 146.000 poskusenj, dočim je razstavo sadja in vina skupno obiskalo 300.000 oseb.

II.

Poročila glede blagovnega prometa zveze.

1.

Cene za premog.

Ponujamo prosto brez obveznosti za spremenjeno ceno, količino in rok dobave v vagonih po 10.000 kg.

I. Piberštanski:

veliki K 135.—
srednji „ 130.—
debeli zdrobljen „ 125.—
droben „ 75.—

od postaje Köflach.

II. Ivniški svetli:

veliki ali kockasti . . . K 230.—
droben, opran „ 190.—
debel „ 180.—

od postaje Lipnica.

III. Za vse postaje južne železnice na jug do vključno Lebring, do severa do vključno Mosta ob Muri, prog Gradec—Weiz in Gradec—Friedberg:

Lankoviški rjavi K 132.—
Rožentalski „ 125.—
Oberdorfer „ 115.—
Zangtaler „ 105.—
Travniški svetli veliki . . . „ 180.—
„ „ srednji „ 172.—

Zveza ne more prevzeti nobenega jamstva za rok pošiljatve in zato se sprejemajo naročila na premog brez kakršne koli obveznosti.

V Gradcu, 10. julija 1909.

2.

Blagovni promet.

Zveza oddaja svojim članom od skladišč v Gradcu, Mariboru ob Dravi, Celju in Ptuj, dokler je kaj zaloge:

Ia. bakreno galico

v vrečah po 100 kg brutto za netto K 56.— za 100 kg.

Ia. zmleto žveplo

v vrečah po 50 kg, brutto za netto od skladišča

v Gradcu K 19.— za 100 kg
v Mariboru „ 18.76 za 100 kg
v Celju „ 18.50 za 100 kg

Moko iz sezamovih prg

v vrečah po 50 kg od skladišča v Gradcu, brutto za netto K 18.10 za 100 kg.

Žveplenokisli amonijak

v vrečah po 100 kg od skladišča v Gradcu, brutto za netto K 32.— za 100 kg.

Čilski soliter

v vrečah po 50 kg od skladišča v Hrastniku K 32.— za 100 kg
z vrečo, brutto za netto.

Rafijo.

od skladišča v Gradcu 65 v za kg brez zavoja, ki se posebe zaračuna.

Semenje.

Poštnine prosto na vsako postajo z vrečo po 100 kg brutto, dokler je kaj zaloge:

letno rž K 33.40
letni grah „ 37.40
letno grahovico „ 38.—
oves „ 26.50
ajdo, črno „ 26.—

Naročila za pravo zimsko grahovico, rdečo deteljo, seme za belo štajersko ploskoširoko repo, zimski ječmen se nam

naj pošljejo kakor hitro je mogoče, da vemo naročiti primerne množine.

3.

Deželna vzorna klet v Eggenbergu pri Gradcu zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem.

pošilja zajamčeno pristna štajerska

bela in rdeča vina

raznih vrst in letnikov v posodah od 56 l naprej in v steklenicah po $\frac{7}{10}$ ali $\frac{3}{8}$ l, kakor tudi

sadjevec

domačega pridelka zvezine vzorne kleti za sadjevec v posodah od 56 l naprej.

Osebná naročila se lahko izvrše naravnost pri upravi deželne vzorne kleti v Eggenbergu pri Gradcu, Eckertstrasse št. 335 (telefonska številka 1156) razun nedelj in praznikov vsak dan od 8. do 11. in od 1. do 6. ure.

Pismena naročila se naj pošljejo zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem, Gradec, Franzensplatz št. 2.

4.

Vprašanje.

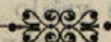
Prosimo, naj se nam pošljejo ponudbe o primakrompirju za jed in pičo v celih

vagonih, dobavljivo v jeseni 1909, franko Steinach-Irdning, kakor hitro je mogoče.

5.

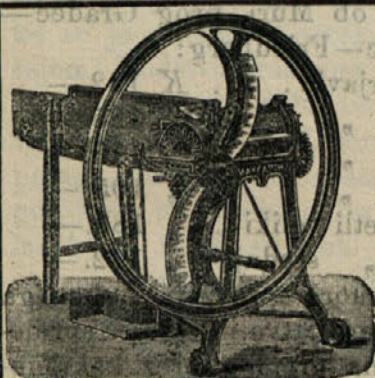
Ponudbe.

Od mnogih strani se nam ponuja krompir za jed in krmo, ravno tako pesa za krmo in zelje, vse v vagonih. Franko ponudbe in na željo vzorci se dobe pri zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2.

Vablmo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovoljijo vposlati naravnost družbini pisarni.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Stroje za pripravljane krme
slamoreznice, stroje rezanje repe, pripravljane zdroba, parjenje krme, kotljske peči, sesalke za gnojico
izdelujejo in pošiljajo v najnovejših in izbornih konstrukcijah 418-6
Ph. Mayfarth & Co.
tvornice kmetijskih strojev, livarne železa in parne kladiva
DUNAJ II., Taborstrasse 71.
Zahtevajte obširne kataloge, ki se pošiljajo zastonj in poštino pristo. — Zastopnike in preprodajalce si želimo.

Gospodje naročevalci

se uljudno naprosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Ure na obroke

dobi vsakdo.

Štv. 72. prava 14 karatna zlata Plaqué ura za gospode ali dame, fino gravirano kolesje na kamenih, K 20.— Ista z dvojnimi pokrovcem K 25.—

Štv. 73. Prava srebrna ura za gospode ali dame, s tremi zelo močnimi srebrnimi pokrovcem, obilno gravirana, s sliko konja, jelena, leva ali pokrajine, dobro kolesje, točno regulirana K 30.—

Štv. 74. Zadnja novost: Srebrna osemdnevna remonterka za gospode, ki teče enkrat navita neprenehoma 8 dni, na rubinih vidno zunaj K 35.—

Štv. 75. Prekrasna tula remonterka za gospode ali dame s 3 pokrovcem in pozlačeno krono, zanesljivo kolesje K 18.—

Štv. 76. Niklasta remonterka za dečke, odprta, moderna in lepo gravirana K 8.—

Cene se razumejo na obroke po 2 K mesečno; pri naročilu pa se mora polovica zneska poslati naprej ali pa plačati po povzetju.

Wiener Uhrenhaus Heinrich Weiss
Dunaj XIV, 1/L. G. 259—24

2 kroni mesečno.

Oznanila v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Za jesensko gnojenje

travnikov, njiv, deteljišč se poleg Tomažev žlindre, superfosfata in kostne moke neobhodno rabi dodatek

kajnita ali 40% kalijeve soli.

Samo tam, kjer se poleg fosforjeve kisline in dušika daje tudi kalij, je mogoče računati na popolen pridelek.

Kalijeva gnojila (kajnit, 40% kalijevo sol) pošiljajo in prodajajo vse kmetijske podružnice in njih zveze pod pogoji kalijevega sindikata.

Pojasnila in knjižico o porabi vseh gnojil razpošilja brezplačno

kmetijska posredovalnica kalijevega sindikata v Gradcu, Raubergasse št. 11.
286—12

Viteza pl. Ecker-ja drevesnice

Grambach, pošta Hausmannstätt

podružnica pri Sv. Gotardu pri Gradcu oddajajo:

Izborna sadna drevesca

vseh za Gornje, Srednje in Spodnje Štajersko najprimernejših namiznih in moštnih vrst v vseh oblikah. In divje kostanje, lepotična drevesca in jelovke i. t. d. Cene zmerne. Cenik brezplačen. 178—5

Franckova :špecialiteta rži:

„Perl-rž“

kot najbolja žitna kava, močan vonj, kavi podobni okus, snažno izdelovanje in slastni zavoji.

Najsigurneje jamstvo za skrbno pripravljane nudijo: **Henr. Francka sinovi.**

Mali dodatek pravega :Franckovega:

pridatka k kavi

daje „Perlrženej-kavi“

polnejši okus, lepo zlatorujavo barvo!

Pristna

samo s to

varstv. znamko: **:Franck:**

359—5

Razpis.

Pri c. kr. kmetijski družbi za Štajersko v Gradcu

se bo ustvarilo novo mesto

drugega tajnika

za oskrbovanje konceptnih stvari v področju sekretarijata s 1. januarjem 1910. S to službo je spojena plača in pokojnina IX. plačilnega razreda državnih uradnikov v znesku 2800 K, aktivitetna doklada 960 K in pravica do 4 triletne po 200 K, pri službenih potovanjih dnevne dijete 10 K, kilometrska pristojbina 52 v, voznja 2. razreda s pristojbinami za vožnjo na kolodvor in ž njega po državnem potniškem normalu. Definitivno se nastavi po enoletni zadovoljivi službi.

Za to službo je potrebno znanje slovenskega in nemškega jezika v besedi in pismu, dokaz redno dovršenih študij in izpitov na c. kr. visoki šoli za poljedelstvo, učni izpit za kmetijske šole oziroma obveza, da se bo v teku prvega leta naredil in večletna praksa v kmetijskem obratu.

Prošnje se morajo poslati

najpozneje do 30. novembra

osrednjemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Gradcu.

Predsednik:

Glavni tajnik:

Attems l. r.

Juvan l. r.

Prva štajerska trsničarska zadruga

(pošta Juršinci pri Ptuj)

ima na prodaj

cepljene trte najboljše kakovosti

in sicer vse priporočljive vrste na običajnih podlagah kakor tudi na različnih križankah.

Letos so znižane cene.

Ceniki so brezplačno na razpolago. 430—4

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevaajo na leto 2 kronl.

Udje dobé list zastoj.

Vseblina: Od uredništva. — IV. knjigovodski tečaj v Grottenhofu. — Javne odredbe za pospeševanje svinjereje v Nemčiji. — Kmetijska predavanja v avstrijskem vojaštvu. — Apno. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. družbe na Štajerskem. — Izkaz daril za premije pri razstavi živine na graškem jesenskem sejmu 1909. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Gospodarske drobtine. — Vposlano. — Uradno. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznaniila.

Z ozirom na to, da se že dalje časa ponatiskujejo članki iz „Gospodarskega Glasnika“ in „Zadruga“ brez našega izrecnega dovoljenja in brez navedenega vira, je podpisano uredništvo prisiljeno izjaviti, da je ponatis katerega koli članka dovoljen le, če se navede vir.

Uredništvo.

IV. knjigovodski tečaj v Grottenhofu.

V času od 27. do vključno 30. decembra 1909 se bo vršil na štajerski deželni poljedelski šoli v Grottenhofu pri Gradcu

IV. knjigovodski tečaj

za kmetijske posestnike.

Udeleženci dobe na zavodu prosto stanovanje. Za manj premožne je določenih več štipendij v znesku po 10 K.

Pouk se začne vsaki dan tečaja ob 8. uri zjutraj. Prijave se morajo najpozneje do 15. decembra t. l. poslati podpisaniemu ravnateljstvu. Oni prosivci, ki zaradi pomanjkanja prostora niso mogli priti na prejšnje tečaje, imajo v drugače enakih razmerah prednost, če obnove do določenega roka svoje prijave.

Javne odredbe za pospeševanje svinjereje v Nemčiji.

Z ozirom na dejstvo, da tvori na Štajerskem svinjereja zelo važen in v veliki meri odločilen del živinoreje, bo pač zanimivo, če spoznamo one odredbe, s katerimi se po drugih deželah skuša svinjereja povzdigniti, ker nam bo to koristilo.

Ta stremjenja gredo v Nemčiji za tem, da se domača svinjereja popolnoma reši inozemskega vpliva, kar se je vsled velikega zanimanja, ki ga v Nemčiji posvečajo svinjereji, deloma že posrečilo. Leta 1893. se je iz inozemstva še pripeljalo kakih 800.000 svinj v vrednosti 95 milijonov mark, leta 1902. pa že samo 70.000 v vrednosti 8,4 milijonov mark. Svinj je bilo leta 1883. v Nemčiji 9 milijonov, leta 1904. pa že nad 18 milijonov, kar znači prirastek 110 odstotkov.

V Avstriji je znašal prirastek v letih 1890. do 1900. le 32 odstotkov. Pomenljivo je dalje tudi dejstvo, da se je šte-

vilo svinj v velikih obratih z nad 100 ha zelo pomnožilo in sicer za 85 odstotkov, v malih obratih z 2 do 20 ha pa le za 58,4 odstotka. Tukaj vidimo, kako zelo se v primeri z nekdanjimi časi peča ravno veleposestvo s svinjerejo.

Dokaz za vedno naraščajočo porabo svinjskega mesa kaže statistika na Saksonskem. Od leta 1890. do 1900. je skupna poraba svinjskega mesa poskočila od 8 na 27,9 kg na poedinea.

Ta opazovanja dokazujejo pač v popolnoma dovoljni meri, kako važno stališče zavzema svinjereja v kmetijskem obratu in kako velika je njena narodnogospodarska uloga in pomembnost.

Iz 77. zvezka spisov nemške državne kmetijske družbe, ki govori o javnih odredbah za pospeševanje svinjereje, posnemamo, kake so bile te javne odredbe, ki so se doslej rabile za povzdigo svinjereje. K javnim odredbam pa štejemo vse to, kar so storili država, občine in razna društva, torej vse, kar ni delo posameznih rejcev. Vsled povpraševanja pri kmetijskih komorah in kmetijskih družbah se je nabralo zelo obsežno gradivo, iz katerega posnemamo, da so bile te odredbe sledeče:

1. Izbiranje merjascev. Prva taka izbira merjascev se je vršila na Saksonskem že leta 1856. in danes je uvedena že v večini nemških držav in držav. Večje veljajo pri tem enaka pravila ko pri licenciranju bikov.

2. Občinski merjasci. Reja občinskih merjascev je na Badenskem in Hesenskem postavno vrejena in spojena z izbiro. Tako so občine prisiljene, da morajo povsod tam, kjer je potrebno, postaviti občinske merjasce. V saški provinci je ta obveznost večje urejena na ta način, da ima kako občinsko zemljišče ali kaka občinska naprava (n. pr. krčma, pekarna i. t. d.) dolžnost, skrbeti za rejo občinskega merjasca. V mnogih slučajih so se te dolžnosti odkupile z denarjem in obresti od tega kapitala, h katerim prihajajo tudi še doneski občin, se rabijo potem za nakup in rejo takih merjascev.

3. Postaje za merjasce. Take postaje z merjasci za splošno porabo so uvedene posebno na Pruskem in Bavarskem in se v toliko bistveno razlikujejo od obeh zgore navedenih načinov, ker se tukaj vpliva na izbero določene pasme.

V vseh določbah je izrečno navedeno, da se smejo nastaviti le merjasci kake določene pasme. Navadno se ustvarijo tako imenovane merjaške zadruga, ki jih kmetijsko komore podpirajo z brezobrestnimi posojili. Vodje teh zadrug pa so vezani na določene predpise, posebno glede krmjenja in oskrbovanja in morajo pisati zapisnik o pripuščanju. Take postaje so se vseskozi uvedle šele v novjšem času. V Alzaški-Lotringiji se oddajajo merjasci občinam brezplačno.

4. Vzrejalšča za merjasce. Z vzrejalšči, v katerih se redijo deloma le mladi merjasci, deloma pa se sploh goji celotna svinjereja, v katerih imamo torej merjasce in prasice, se skrbi za dober naraščaj obojega spola. Take naprave so na Braniborskem, Hanoveranskem, Hesensko-Nasavskem, Bavarskem in Saškem. Uvedla so se šele v teku zadnjih let.

5. Svinjerejske zadruga. Svinjerejske zadruga (prva se je osnovala leta 1888) so potegnile v zadnjih letih pozornost zelo nase; posebno lepo se razvijajo one po Hanoveranskem, Westfalskem, Bavarskem in Hesenskem. Vendar pa so te zadruga v primeri z enakimi za drugo živino zaostale.

6. Razpisovanje nagrad in drugi izdatki. Za tekmovanje pri nagradah in podporo merjaških postaj, vzrejalšč in svinjerejskih zadrug se skoro v vseh državah daje mnogo denarja. Skupno se ga je leta 1901. potrošilo v ta namen 147.898 mark. Tukaj moramo v prvi vrsti navesti Badensko, ki je leta 1900. uvedlo premiranje merjascev in ki daje od tlej vsako leto v ta namen 15.000 mark.

7. Varstveno cepljenje svinj. Za zatiranje svinjske kuge in rdečice oddajajo skoro vse kmetijske komore cepila za znižane cene, deloma pa tudi celo popolnoma brezplačno na razpolago.

K javnim odredbam, ki jih je ukrenila državna nemška kmetijska družba v Berlinu za pospeševanje svinjereje in ki veljajo za vso Nemčijo, spada tudi prirejanje vsakoletnih potovalnih razstav. K tem razstavam se pripuščajo svinje le, če so doma vzrejene ali pa, če se niso uvedle pred več ko enim letom, če jih razstavljaec vsaj že pol leta rabi za plemenske svrhe. Svinje, pri katerih se rejec ne more določiti, ne pridejo na razstavo. Pri teh razstavah se dajejo častna in darila v de-